

STAVBA

3 / 2026

ČASOPIS PRO VŠECHNY, KTERÉ BAVÍ STAVĚNÍ A ARCHITEKTURA



03





Domov asistovaného bydlení pro 21. století Stempel & Tesař architekti

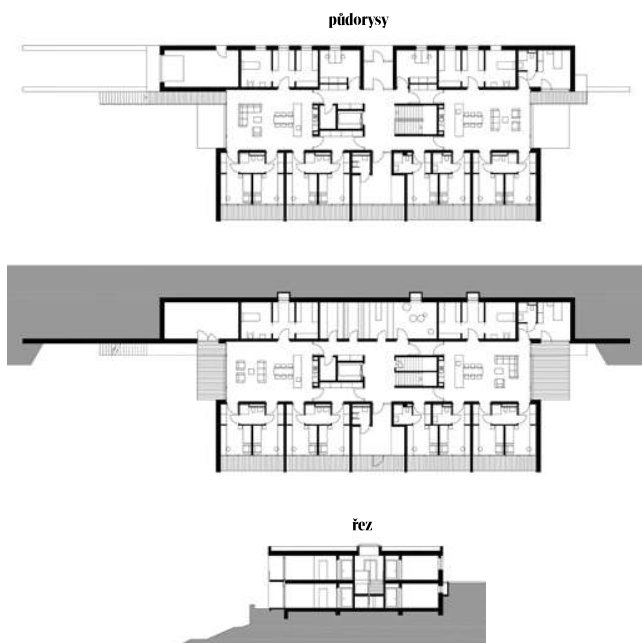
V kopcovitém terénu okrajové části Semil, v prostředí solitérní zástavby rodinných domů, vznikl dvoupodlažní objekt asistovaného bydlení pro zdravotně znevýhodněné klienty a klientky domova sociální péče. Jižní svah umožňuje otevřít dům výhledům na protější zalesněný hřbet, zatímco vstup ze severní strany je v úrovni přilehlé komunikace. Díky zasazení spodního podlaží do terénu se dům při pohledu z ulice jeví jako jednopodlažní. Respekt k měřítku okolní zástavby a přirozenému tvaru terénu vedl k návrhu pokorné solitérní stavby.



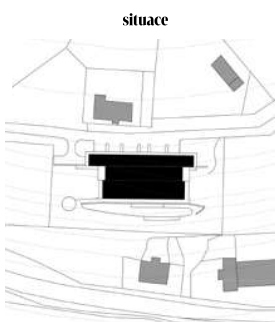
Dům poskytuje chráněné bydlení pro 18 osob. Je rozdělen do čtyř domácností, z nichž každá má vlastní obytný prostor s kuchyňským a jídelním koutem, čtyři jednolůžkové pokoje s možností rozšíření na dvoulůžkové a technické zázemí. Na každém podlaží je také garsoniéra pro odlehčovací pobytovou službu. Provoz objektu je rozdělen do tří podélných zón: severní část tvoří provozně-technické zázemí, střední společné pobytové prostory a jižní část pokoje s ložnicemi orientovanými do zahrady a krajiny. Plná bezbariérovost prostupuje celým návrhem a týká se ubytovacích jednotek, společných, pracovních i venkovních prostor. Konstrukční a materiálové řešení odpovídá jednoduché hmotové koncepci. Nosný systém tvoří cihelné a železobetonové stěny, obvodový plášť kombinuje minerální izolaci, cihelné líčové pásy a hliníkové výplně otvorů. Zvolený materiálový výraz navazuje na charakter okolní zástavby a přirozeně zapadá do prostředí Semil. Součástí návrhu je zahrada, která rozšiřuje možnosti pobytu obyvatel domu. Terénní a vegetační úpravy respektují přirozený charakter svahu a kombinují travnaté plochy s keřovým patrem. Zahrada nabízí prostor pro společenské i klidové aktivity, včetně altánu, ohniště, houpačky, venkovní sprchy nebo stromu se sousednou kruhovou lavicí.

Podle autorské zprávy





Místo stavby: Semily, Na Vinici
Autoři: Stempel & Tesař architekti /
 Ján Stempel, Jan Jakub Tesař
Projektant: SIAL architekti a inženýři /
 František Bielik
Krajinářská architektura: Terra Florida /
 Markéta Mádrová
Investor: Liberecký kraj
Zastavěná plocha: 784 m²
Užitná plocha: 1160 m²
Plocha pozemku: 2524 m²
Obestavěný prostor: 5350 m³
Projekt a realizace: 2021–2026
Foto: Filip Šlapal





Univerzální princip

Architekti Ján Stempel a Jan Tesař se úspěšně, prakticky i teoreticky, zabývají problematikou domu: jeho formou, dispozicí a vztahem k člověku, který jej užívá. Dům s pečovatelskou službou vychází ze stejného principu. Je založen na jasném řádu, jednoduché kompozici, přesné promyšlených vztazích a organickém vnitřním uspořádání.

Petr Volf

V Semilech rozšiřují svou zkušenost do jiné velikosti. Zatímco rodinný dům pracuje s potřebami jedné rodiny, tady se architekti setkávají s mnohem složitější strukturou uživatelů i provozních záležitostí, jež typologie přináší. Základní otázka však zůstává stejná: jak vytvořit dům, jenž bude srozumitelný, přirozený a dlouhodobě použitelný, aniž by musel být reformován. Návrh vychází z důsledného uspořádání. Jednotlivé části domu nejsou řazeny pouze podle provozních požadavků, ale vytvářejí vzájemně propojenou soustavu. Soukromé pokoje, společné prostory i zázemí

potřebné pro fungování domu vstupují do jednoho logického systému. Architekti vědí, že kvalita domu vzniká z dobře nastavených parametrů, což platí také v širších souvislostech, neboť stavba vstupuje do Semil jako přirozená součást městské struktury. Její význam spočívá v klidném zařazení do místa a v přiměřeném měřítku, které odpovídá charakteru menšího města. Architektura nestaví na monumentálním výrazu, ale na přesvědčivě pojaté fasádě a objemu, díky čemuž máme pocit, že jiný dům, než architekti vymysleli, ani nemohl vzniknout. Vždy totiž hledají rovnováhu mezi jasnou formou, vnitřní provázaností

interiéru a napojením na terén tvořený zahradou. Jednoduchý výraz není cílem sám o sobě (to by byl formální manýrou), ale je výsledkem uspořádání jednotlivých prvků, z nichž je stavba složena. Semilská budova potvrzuje, že pojem domu má širší platnost, než se od dané typologie očekává. Rodinný dům, bytový dům i stavba určená většímu společenství obyvatel mohou vycházet ze stejného základu: z pochopení člověka, funkce, hmoty a všeho toho, co vede k jejich synergii a vytváří dobré místo k životu. Místo natolik dobré, že o něm můžeme v ideálním případě hovořit jako o domovu. V Semilech se to může podařit.

Dům, který působí jako domov

Sehranou dvojici Stempel a Tesař si spojujeme převážně s rodinnými domy. Těto typologii věnovali řadu knih, které sklízely kladný ohlas u odborné a především laické veřejnosti. Své dlouholeté zkušenosti uplatnili Stempel s Tesařem i u jiného typu staveb při řešení Domu sociální péče Tereza, který se nachází na východním předměstí Semil.

Petr Šmídek



Ján Stempel se po odchodu z ateliéru A.D.N.S. v roce 2004 začal soustředit na navrhování rodinných domů s promyšlenými řešeními dispozicemi. V případě volné parcely dokázal ihned vytvořit nový kontext; v zastavěném či poznamenaném území měly jeho návrhy ozdravné účinky. Po založení jeho společné kanceláře s Janem Jakubem Tesařem v roce 2008 se měřítka i počet staveb mírně zvýšily. V úzkém týmu se kromě rodinných domů pouštějí také do větších zakázek, jako jsou Památník holokaustu v Letech u Písku (2025), obytný blok Vívus na Žižkově (2026) nebo rezidenční projekt Arbor v Hlubočepích (2027). Ve všech těchto realizacích se zrcadí umírněnost, jakou známe z jejich rodinných domů. Dvoupodlažní objekt domu sociální péče Tereza je do jižně orientovaného svahu s výhledem na řeku Jizeru zasazen tak, že z příjezdové komunikace působí jako přízemní a lépe tak zapadá do rezidenční oblasti. Dům z režného zdiva spočívá na gabionovém soklu. Vnitřní dispozice je rozdělena do čtyř skupin po čtyřech až pěti klientech. Z každé obytné jednotky se nabízí přímý výstup velkoformátovými okny na prostornou dřevěnou terasu s jižním výhledem do údolí. Do bílých pokojů jsou vloženy běžové akcenty. Společenské prostory s jídelnou jsou barevně odlišeny. Situování, měřítko i volba materiálů dodávají sociálnímu zařízení téměř domácí atmosféru. V nejmenším okresním městě v Česku však nezapomínají ani na své nejmenší obyvatele. Před čtyřmi lety zde podle projektu Marka Topiče vznikla mateřská školka Treperka pro 110 dětí. V porovnání s 18 místy v domově seniorů Na Vinici se ukazuje, že v Semilech optimisticky očekávají omlazení demografické struktury nebo alespoň to, že si odchovanci semilské školky již v útlém věku nastaví latku architektonické kvality hodně vysoko.